

เทศน์เช้า วันที่ ๑๔ เมษายน ๒๕๕๓

พระอาจารย์สงบ มนสฺสนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงโอวาทปาฏิโมกข์นะ อนุปวาโท อนุปมาโต ปาติโมกฺเข จ สฺวโร เห็นใหม่ อย่าพูดอย่าจาบจ้วงกัน อย่าพูดจาต่อเสียด อย่าพูดจาทิ่มแทงกัน เราจะไม่พูดจาสิ่งที่ระคายหูต่อกัน เราจะทำคุณงามความดีเห็นใหม่ จะทำจิตใจให้ผ่องแผ้ว

นี่โอวาทปาฏิโมกข์ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แสดงต่อพระอรหันต์ ๑,๒๕๐ องค์ สิ่งที่ว่าเราจะไม่กล่าวคำจาบจ้วงกัน กล่าวคำเสียดสีกัน แต่ในปัจจุบัน คูตี เวลาสังคมีปัญหากัน คำจาบจ้วงกระทำกัน มันกระทำกับสิ่งใด การกระทำนี้ ไม่จาบจ้วงกัน ไม่ต่างๆ เห็นใหม่

เราก็เป็นชาวพุทธ เรามีพระพุทธศาสนา ถ้าผู้มีคุณธรรม ก็ต้องสงบเสงี่ยม เรียบร้อย จะไม่พูดจา แม้แต่พระด้วยเห็นใหม่ มันเป็นทุกายิต มันเป็นภายิตที่ไม่ควรจะพูด แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ เวลาพระที่ประพฤติปฏิบัติดีที่สุดแห่ง ทุกข์แล้ว ไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี่ใครทรมาณมา... ใครทรมาณมา สิ่งที่ทรมาณมานี้ มันต้องมีการกระทำใหม่

อย่างเรา จะไม่มีการพูดจากระทบกระเทือนกันเลย แต่หน้าที่การงานของเราละ เราจะเอาจอบ เอาเสียมพินดินขึ้นมา ขุดดิน พรวนดิน เพื่อจะปลูกพืชผลขึ้นมา เพื่อเป็นอาหารของเรา

นี่ก็เหมือนกัน ในการชำระกิเลส ใครทรมาณมา เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบัญญัติธรรมวินัยนะ ธรรมวินัยนี้ เพื่อคนที่ไม่ศรัทธา ให้ศรัทธา เพื่อคนที่ศรัทธา แล้ว ให้มีความร่มเย็นเป็นสุข เพื่อข่มขี้ไอ้คนหน้าด้าน เพื่อให้คนที่เป็นอย่างนั้นแล้ว คนที่เป็นธรรม อยู่เย็นเป็นสุข

ถ้าไม่อยู่เย็นเป็นสุข ถ้าจิตใจมันดีแล้ว เขาจะไม่กล่าวคำจาบจ้วง กล่าวคำเสียคดีกัน แต่การแสดงธรรม เวลาเราจะต่อสู้กับกิเลสของเรา เราต้องมูมานะ ต้องมีความอดสาหะ มีความพยายาม

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกให้ อย่ากล่าวเสียคดี อย่ากล่าวจาบจ้วง เราก็นอนตีแปดง กิเลสก็จี๋หัวอยู่อย่างนั้น เวลาการกระทำมันมีของมัน มันเป็นขั้นเป็นตอนของมัน ไม่ใช่ว่า แหม.. ไม่กล่าวจาบจ้วงเลย ก็ไม่ต้องทำอะไร

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ เวลาแสดงธรรม นี้โมฆะบุรุษ! โมฆะบุรุษ! องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่เคยจาบจ้วงใครเลย ไม่ได้จาบจ้วงใครเลย แต่ข่มขี้ไอ้กิเลสที่มันจี๋หัวคนนะ ไอ้กิเลสที่มันจี๋หัวพระนะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจาบจ้วงตรงนั้น กระทำตรงนั้น กระทำให้ไอ้กิเลสที่มันจี๋บนหัวพระ บนหัวคนนั้น ให้มันอ่อนตัวลง

ฉะนั้นบอกว่า ไม่ให้มีการกล่าวจาบจ้วงเลย โอ๊ย... ต้องนิมนต์ ไอ้มันนี่เรื่องโกหกมดเท็จ! มันไม่มีอยู่จริง แต่ถ้ามันมีอยู่จริงเห็นไหม ถ้ามันเป็นคุณงามความดีขึ้นมาแล้ว มันก็เป็นความดี คนเรากล้าพูดสาหัสแล้ว ทำอะไรก็เป็นคุณงามความดีไปทั้งนั้น

เหมือนพ่อแม่กับลูกเลย พ่อแม่กับลูก เราจะถนอมรักษาลูกเราอย่างไร ลูกเราเราจะพูดมันก็มีหนักมีเบาเป็นธรรมดา เวลาลูกเรามันจะทำความผิดพลาด เราก็จะต้องพยายามจะให้มันถูกต้อง อันนี้เป็นการกล่าวจาบจ้วงหรือ

เห็นไหมเวลาเป็นมรรค เป็นมรรค.. อยากไม่ได้ อยากเป็นกิเลสหมด อยากทำคุณงามความดีเป็นมรรค ความอยาก อยากตัดหาความทะยานอยาก อันนั้นมันล้นฝั่ง การล้นฝั่งมันเป็นสิ่งที่เป็นไปไม่ได้ไง เราคิดแต่ตัดหาความทะยานอยากมันล้นฝั่งไป นั่นนะกิเลส!

แต่เราทำหน้าที่การงานของเรา มันเป็นกิเลสที่ไหน ความเพียรชอบ ความวิริยะ ความอดสาหะ มันเป็นกิเลสหรือ มันเป็นมรรคเห็นไหม ความเพียร ความวิริยะ ความอดสาหะ มันเป็นมรรคนะ แต่ความเพียร ความวิริยะอดสาหะ โดยอะไรละ

ถ้าโดยธรรม โดยความถูกต้องดีงาม มันก็เป็นคุณธรรม แต่โดยกิเลสตัดหาความทะยานอยาก เห็นไหม อยากเสเพล อยากจะเอาแต่ตามใจตัว นั่นกิเลสทั้งนั้นละ แต่อยาก

ยับยั้งมัน อยากตัดแปลงมัน อยากจะต่อสู้กับมัน สิ่งนี้ถูกต้องเห็นไหม เราต้องมีการ
กระทำเห็นใหม่ นี่ทุกายิต

มีคนถามบ่อย “หลวงพ่อกูอย่างนี้ ไม่ใช่กล่าวเสียดสีเขาหรือ” มันไม่ได้เสียดสี
ใครเลย เวลากิเลสของคน หรือผู้มี ๒ ด้านนะ เวลาเราพูดถึงคุณงามความดี พูดถึงซึ่งถูกซึ่ง
ผิด เวลาคนไปหาหมอ ทุกคนเลย “หมอหายไหม...? หมอหายไหม..?” คำแรกที่จะถาม
เลยแหละ “หมอหายไหม...? หมอหายไหม...?”

นี่ก็เหมือนกัน เราจะวินิจฉัยได้อย่างไร ไอ้คำพูดนั้นเป็นคุณธรรม หรือเป็นกิเลส
เวลาพูดออกมามันเป็นกิเลสทั้งนั้น และถ้าเป็นคุณธรรม เป็นคุณธรรมเพราะเหตุใด ถ้า
มันเป็นคุณธรรมขึ้นมาล่ะ มันเป็นคนธรรมเพราะอะไร เพราะความปรารถนา สิ่ง
ที่ปรารถนาเพื่อความเป็นสุข ร่มเย็นเป็นสุข เพื่อสังคม ปรารถนาเพื่อคน ๆ นั้นเป็นคนดี แต่
ถ้ามันเป็นกิเลสล่ะ มันก็ฉ้อฉลใจ มันฉ้อฉล มันเป็นเล่ห์เหลี่ยมเห็นใหม่

คูสิ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก มหาโจรนะ เวลาโจรเขาปล้นนะ
พวกฆราวาสญาติโยมเขาปล้นกัน เขาแย่งชิงกัน นั่นเป็นการปล้นของเขา เวลาการปล้น
ของภิกษุเห็นใหม่ มหาโจรนะ เขายกขอป้อน สอพลอเขาณะ ให้เขาเอาสิ่งที่มีมันเป็น
ประโยชน์

แต่เรา ที่เรามาทำบุญนี้ เราสอพลอใหม่ มันเป็นเจตนาของเราใช่ไหม เราทำเพื่อ
เราใช่ไหม เราทำเพื่อเราณะ เรามีความศรัทธา เรามีความเชื่อที่ไหนด เวลาองค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้าบอก เทวดามาถามองค์สมเด็จพระพุทธเจ้า

“ควรทำบุญที่ไหนด...?”

“ควรทำบุญที่เธอพอใจ”

เธอพอใจนะ เพราะอะไร ถ้าเราไม่พอใจ ไม่มีศรัทธาความเชื่อ กิเลสมันจี๋หัว มัน
ไม่ยากให้ใครหรอก มันไม่ยอมให้ใคร ให้ใครไม่ได้ แต่ถ้ามีศรัทธาเรามีความเชื่อองค์นี้
เรามีความเชื่อ “เธอทำบุญที่ควรพอใจ”

แต่ถ้าวัดผลละ ถ้าทำบุญแล้วได้บุญละ อันนี้อีกกรณีหนึ่งแล้ว เพราะความพอใจของเธอ ความพอใจของเรา “จริงหรือเท็จ” เราพอใจ เราก็ครัทธา “จริงหรือเท็จ” มันจริงก็ได้ มันเท็จก็ได้ ถ้ามันเท็จขึ้นมาเห็นใหม่ ถ้ามันจะมีศรัทธาความเชื่อ เราก็อำเต็มที่เราจะได้บุญกุศล ถ้าไปทำกับโจร มันจะได้บุญกุศลใหม่

ถ้าเธอทำคนที่เธอพอใจ มันเป็นขั้นตอนหนึ่ง ขั้นตอนที่ว่าเราต้องชนะตัวกิเลสของเราก่อนแล้ว ความตระหนี่ถี่เหนียว ความที่มันไม่ยอมเสียสละ อันนี้ถ้ามีโอกาส เราได้ทำก่อนแล้ว แต่ถ้าเอาวัดผล วัดผลมันเป็นอีกเรื่องหนึ่งเลย วัดผลเห็นใหม่ เธอทำบุญกับใคร นี่เนื่อนาบุญของโลก ถ้าเอาบุญกุศล มันเป็นขั้นตอนๆ ขึ้นมา ถ้าเธอจะเอาวัดผล

วัดผลนะมันจะเหมือนเนื่อนาบุญ ถ้าเนื่อนาคินมันดี น้ำดี ทุกอย่างดี หวานพีชลงไป ผลมันก็จะตอบสนองที่ดี แต่ถ้าเนื่อนานั่นมีแต่กรวด มีแต่หิน มีแต่ทราย หวานพีชลงไป มันก็ไม่ได้ผล... มันก็ไม่ได้ผลเห็นใหม่ ได้ผลก็ได้ผลแต่น้อย

นี่ก็เหมือนกัน สิ่งต่างๆ เวลาขั้นตอนการกระทำเหมือนกัน เราไปพูดจาย่างนี้ เสียชื่อเสียงหรือ ทุกคนจะพูดนะ อยู่บ้านนี้ ทุกคนเบื่อกันเลย โอ้... ไปวัดพระก็ดำ กลับบ้านแม่ก็เทศน์ ไปวัดพระก็ดำ กลับบ้านแม่ก็เทศน์ ก็ด้วยความรักนะ

...ความรักที่สะอาดบริสุทธิ์ เท่ากับความรักของพ่อแม่ไม่มี...

...ความรักของพ่อแม่สะอาดบริสุทธิ์ที่สุด... พ่อแม่รักลูกมาก สายเลือด เลือดในหัวอกของเรา เราคลอดมา เราดูแลมา ความรักของพ่อแม่สะอาดบริสุทธิ์มาก

ความรักขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เมตตากรุณา! เมตตากรุณา คำจูนโลก “ที่ไหนมีรัก ที่นั่นมีทุกข์” องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก ที่ไหนมีรัก ที่นั่นมีทุกข์ แต่พ่อแม่ก็มีรัก รักเพราะอะไร รักเพราะสายเลือดของเรา รักเพราะสายบุญ สายกรรมของเรา เพราะอะไร

เป็นพระอรหันต์ของลูกไซ้ใหม่ ได้ชีวิตนี้มา พ่อแม่ให้ชีวิตนี้มา เวลาคลอดมา ถ้าพ่อแม่ไม่เลี้ยงดูมา ใครจะเลี้ยงดู สัตว์นะเวลานั้นคลอดออกมา มันออกมาจากพ่อแม่ของมัน มันหาอยู่หากินได้เป็นบางประเภท คนออกมานะ ตายหมด ถ้าพ่อแม่ไม่เลี้ยงดูตายหมด

แต่เวลาคนมันโตขึ้นมาเห็นใหม่ ศักยภาพของมนุษย์ เอาสัตว์ทุกชนิดมาใช้งานได้หมดเลย มนุษย์นี่มีปัญหา แต่มนุษย์นี่ถ้าเอากิเลสใช้ มีกิเลสในหัวใจ กิเลสนี้ไปเพื่อปัญหา เพราะมนุษย์เวลาโง่งกันนะ เวลานั้นอ้อลกัน มันโง่งกันทั้งประเทศ โง่งกันทั้งโลก มันสุขโลกได้เลย

แต่สัตว์เวลามันโง่งกัน มันทำร้ายกัน มันก็ทำร้ายกันแต่ความบาดเจ็บเท่านั้นเอง มนุษย์..เพราะมนุษย์มีปัญหามาก ถ้าจิตใจของคนมีจิตใจที่เลวทราม มันทำลายคนได้ทั้งหมดเลย แต่ถ้าจิตใจมันสูงส่ง เห็นใหม่ จิตใจเป็นสิ่งที่แก้ไขได้ เป็นที่ประเสริฐได้

ฉะนั้น “พ่อแม่เป็นพระอรหันต์ของลูก” ชีวิตนี้ที่ได้มา ที่มาเป็นเรานี้ พ่อแม่ให้มา ดังนั้นพ่อแม่ถึงเป็นพระอรหันต์ของลูกเห็นใหม่ แต่พ่อแม่รัก พ่อแม่ทะนุถนอม พ่อแม่ถึงต้องทุกข์ใจ

แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มีเมตตาธรรมคำจูน โลก เมตตาณะ.. เพื่อแผ่เมตตา แต่ถ้าเขาให้.. เขาบอกเขาแล้วเห็นใหม่ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้ทำหน้าที่แล้ว ได้เทศนาว่าการแล้ว ได้ชักนำแล้วเห็นใหม่

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะปรินิพพาน พระอานนทร์ร้องไห้แล้ว ... ร้องไห้ไปอีกเลย “ดวงตาของโลกดับแล้ว! ดวงตาของโลกดับแล้ว! โลกมันมีคบอด!” เห็นใหม่ ดวงตาของโลกส่องสว่างอยู่ ใครจะทำอะไร ถ้าทำไม่ได้ ต้องไปถามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

อชาตศัตรูจะไปรบกับลิฉวิ แพ้ หรือ ชนะ ต้องไปถามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า “รบคราวนี้ แพ้หรือชนะ” ไปทำนี่ คือ ไปรบนะ พระพุทธเจ้าก็ไม่บอกตรง ๆ เห็นใหม่ ถามพระอานนทร์ “ที่เราบอกเขาไว้ว่า ..สามัคคีธรรม.. การหมั่นประชุม มาประชุมร่วมกัน เลิกประชุมพร้อมกัน ให้เด็กเคารพผู้ใหญ่ ให้มีความกตัญญูกตเวที ถ้าสามัคคีธรรมอย่างนี้ รบร้อยครั้งก็ชนะร้อยครั้ง”

อชาตศัตรูถึงให้พราหมณ์ไปยุไปแหย่เห็นใหม่ ไปยุไปแหย่ให้แตกความสามัคคีกัน แล้วก็ไปปราบ.. ไปรบ.. ไปยึดเอาพื้นที่.. เห็นใหม่

นี่ดวงตาของโลกไง ดวงตาของโลกรู้ไปหมด ใครมีสิ่งใดก็ไปพึ่งองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถ้ามององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วเวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพาน พระอรหันต์ร้องไห้ พระโศคาลัยนะ!! เพราะพระอรหันต์ก็ต้องการองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนอยู่นะ “ดวงตาของโลกดับแล้ว! ดวงตาของโลกมอดแล้ว!”

แล้วพวกเราเกิดมานี้ เห็นไหมดวงตาของโลกดับแล้ว แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพาน บอกพระอรหันต์ไว้ “อรหันต์! เราบอกเธอแล้วไม่ใช่หรือ ธรรมวินัยที่เราตรัสไว้แล้ว จะเป็นศาสดาของเธอ” ธรรมและวินัยที่พระพุทธเจ้าสั่งสอนไว้ ที่เป็นร่องเป็นรอยนี้ จะเป็นศาสดาของเรา จะเป็นคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่คอยสอนเรา คอยเตือนเรา

ไม่ใช่ว่านกแก้วนกขุนทอง ไปจำคำพูดมา แล้วก็พูดตามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่พฤติกรรม ความประพฤติของตนแหละแหละ เพราะคำสั่งสอน ธรรมและวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทำขึ้นมาเพื่อให้เปลี่ยนแปลงความประพฤติของเรา ความประพฤติ ความนึกคิด ความเห็นของเรา ให้มันเอาธรรมนี้มากองใจ พอบอกเป็นคนดี ทุกคนเป็นคนดีหมดเลย คืออะไร คิดตรงกิเลสเห็นใหม่

เราปล้นเขา เขาก็เป็นคนดี มีคนถามจริงๆ นะ ปล้นนี้เป็นบุญไหม อ้าว! ทำไมไม่เป็นบุญหรือ เพราะปล้นแล้วก็มาเลี้ยงลูกเลี้ยงเมีย เขาว่านะ โอ้.. คิดได้อย่างนั้น คนคิดได้ อย่างนั้นก็มิเอนะ ปล้นนี้เป็นบุญ เป็นบุญเพราะอะไร เพราะเอามาเลี้ยงลูก เลี้ยงเมีย เขาเห็นว่าการเลี้ยงลูกนี้มันเป็นบุญ แต่ไอ้การปล้นมันไม่เห็นนะ

นี่คนคิดด้านเดียว คิดเอาแต่ใจตัวเองเห็นใหม่ แล้วก็ความดีของใครล่ะ ถ้าความดีของโจร ปล้นมาก็เป็นบุญโว้ย! ก็จะไปปล้นมาเลี้ยงลูกเลี้ยงเมีย ปล้นมาให้พ่อให้แม่ โอ้โฮ... ทำไมจะไม่เป็นบุญ พ่อแม่ก็เป็นพระอรหันต์ของลูกใช่ไหม ก็ปล้นมาให้แม่นะ มันก็เป็นบุญสิ มันไม่เป็นบุญเห็นใหม่.. เพราะไม่มีศีล นี่ดีหรือชั่วก็เอาศีลมารอง ศีล ๕ ศีล ๘ ศีล ๒๒๓

ศีลเห็นใหม่ ปาณาติปาตา ไม่ล่วงเกินกัน ไม่จับจ้วงกัน ไม่รังแกกัน แต่ไม่รังแกกัน คนมาทำไม่ดี เราจะเตือนเขาใหม่ อนุปวาโท อนุปมาโต เขาจะปล้น เขาจะไม่พูดเลย

เดี๋ยวมันจะผิดศีล เพราะอะไร เพราะพูดแล้วมันจาบจ้วงเขา เขาจะปลิ้น เขาจะทำสิ่งไม่ดี เราก็อเตือนเขา ไม่เสียหายหรอก

ถ้ามันเตือนแล้ว ถ้าทำไม่ได้นะ คนเรานี้มันเป็นเรื่องจิตนิสัย ...คนชั่ว ทำความชั่วง่าย ทำความดียาก ...คนดี ทำความดีง่าย ทำความชั่วยาก ทำแต่คุณงามความดี พอจะทำสิ่งที่มีมันขัดแย้งกับความรู้สึก มันขัดแย้งนะ มันทำไมไม่ลงเห็นใหม่

นี่มันเกิดจากอำนาจวาสนา เกิดจากเราฟังธรรม ปัญญาจะเกิดขึ้นมาจากพุทธโศ พุทธโศ พุทธโศ พุทธโศนี่เกิดปัญญานะ เวลาพุทธโศ พุทธโศเห็นใหม่ เวทนา เจ็บปวดนี้ เรามีปัญญาต้องต่อสู้แล้ว แล้วเราก็คิดพุทธโศ พุทธโศนะ โอ๊ย.. เดี่ยวจะเมื่อย จะปวด จะหิว จะอะไร

นี่ศีล สมาธิ ปัญญา ศีลคือความปกติกของใจ ทำให้เกิดเป็นมนุษยสมบัติ เพราะมนุษยสมบัตินี้ศีล ๕ มนุษย์สมบัติเพราะมีศีล ถึงได้มีมนุษยสมบัตินะ

สมาธิ สมาธิเกิดเพราะความตั้งมั่น มีความร่มเย็นเป็นสุขเห็นใหม่ ถ้าเราเกิดปัญญา ปัญญาเกิดจากเขาวัวปัญญา เกิดปัญญาขึ้นมาเห็นใหม่

เราทำทานขึ้นมาเพื่อเป็นอามิส เป็นอามิสเพื่อเพิ่มพลังงาน เพื่อได้มาฟังธรรมอย่างนี้ ฟังธรรมอย่างนี้เพื่อย้อนกลับมา ฟังธรรมเห็นใหม่ พุทธศาสนาสอนเรามาที่นี้ สอนกลับมาที่ใจของแต่ละบุคคล ให้คนๆ นั้นเป็นคนดี แล้วเราจริงจังหรือเปล่าละ เราดีเราได้มากน้อยขนาดไหน

เวลาพูด เวลาหลวงพ่อสอนทุกอย่าง ให้คนมีเมตตา เวลาพูดออกมาได้อย่างกับไฟอย่างกับไฟสิ เพราะมันไฟนี้เห็นใหม่ ไฟมันเป็นประโยชน์นะ มันให้ความอบอุ่นคน มันทำให้อาหารสุกได้ แต่ถ้าไฟเอาไปเผาบ้าน เผาเรือนเขา มันมอดไหม้เสียหายไปหมดเลย ถ้าไม่มีไฟ ชีวิตเราจะไม่ได้มานั่งอยู่นี้หรอก ไฟนี้ให้อาหารเรา ไฟให้อาหารสุก มันเป็นประโยชน์กับเรา

นี้อย่างกับไฟ ไฟ มันเป็นไฟแบบไหนละ ถ้าไฟโลภะ ไฟโทสะ ไฟโมหะ มันเป็นอย่างหนึ่ง ให้อไฟอย่างนี้ ไฟมันจะฆ่ากิเลสนะ มันเห็นกิเลสแล้วมันจะขย้ำกิเลส แต่เรา

ไม่ได้ กิเลสต้องไว้บนหัว เวลาธรรมะนี่เอาไว้ได้ฝาเท้า แล้วก็บอกอย่างนี้มันเป็นไฟ ..
นั่นนะมหาโจร

แต่ถ้ามันเป็นอย่างคุณงามความดี หลวงตาท่านพูดบ่อย บอกว่า คุณดี เช่นหลวงปู่
ฝั้น ท่านนุ่มนวลมาก ท่านนุ่มนวลมาก เป็นคุณธรรมมาก หลวงปู่ฝั้นท่านนุ่มนวลมาก นุ่มนวล
นั่นเป็นจริตนิสัย

แต่เวลาหลวงปู่มนัสนะ ท่านจะกินเลือดกินเนื้อเลย ทุกคนอยากเห็นหลวงปู่มนัสมาก
แต่ละครบาอาจารย์ท่านเล่าให้ฟัง หลวงปู่มนัสนี้ดีมาก... ดีมาก... คุณงามดี แต่ทำไมพวก
เรารักเคารพบูชาตอนนี้นี่ละ รักเคารพบูชาเพราะผลงานของท่านใช่ไหม ท่านเป็นผู้บุกเบิก
กรรมฐานของเราใช่ไหม ท่านเป็นผู้บุกเบิกให้เราได้ลิ้มรสของธรรมะใช่ไหม ไม่อย่างนั้น
ธรรมะก็อยู่ในตัวหนังสือนะ อ่านกันแล้วก็มาเถียงกัน ของใครถูก ของใครผิดใช่ไหม

แต่หลวงปู่มนัสนั้นท่านมีความรู้สึกของท่าน ท่านนำความรู้สึกของท่านวางให้เรา
พิสูจน์เลย นี่เราเคารพบูชาเพราะตอนนั้น แต่ถ้าไปเจอตอนนั้นเพราะความพิสูจน์อย่าง
นั้น เพราะท่านทำของท่านมาอย่างนั้น ท่านถึงพยายามรักษาลูกศิษย์ พยายามปั้นมา ปั้น
ให้เป็นศาสนทายาท ธรรมทายาทเพื่อประโยชน์กับพวกเราในพุทธศาสนา

นี่ไง เห็นไหมสิ่งต่างๆ เราต้องนึก ต้องคิด ถ้าต้องนึก ต้องคิด มันจะเป็น
ประโยชน์กับเรา เราเข้าใจของเรา ไม่ใช่ให้ใครมาจูงเราตลอดเวลา “กาลามสูตร” ไม่เชื่อ
ใครทั้งสิ้น ให้เชื่อสัจจะความจริง คำพูดนั้นตกผลึกแล้วมีประโยชน์กับเราไหม

แต่คำพูดที่หวาน คำพูดสอพลอนี่เห็นไหม “มิตรเทียม” คนเทียมมิตร จะพูดแต่สิ่ง
ดีงามกับเรา ดีไปหมดเลย

แต่ “มิตรแท้” จะพูดแต่สิ่งเจ็บปวดกับเรา เอ็งทำไม่ดี เอ็งผิดอย่างนั้น เอ็งผิด
อย่างนี้ มิตรแท้มันทิ่มทุกทีเลย ใ้อมิตรเทียมนี้ โอ้โฮ! ยกยอปอปั้น ใครชอบมิตรแท้...
ไม่มีล่ะ ชอบมิตรเทียม! มิตรเทียมมันพูดยกยอปอปั้น

แต่มิตรแท้ล่ะ มันทิ่มมันแทงตลอดเลย ไปเที่ยวไม่ได้ เดี่ยวพ่อแม่เอ็ดเอา ทำอะไร
ก็ไม่ได้! ไม่ได้! มิตรแท้จะพูดแก้ใจเรา ต่อเมื่อลับหลังคนดิฉินนินทาเรา มิตรแท้จะแก้
แทนเราได้

ถ้ามิตรเทียมต่อหน้ามันยกยอปอป้อนเรา พอลับหลังคนมาทิ่มแทงเรา มันกระที่บ
ซ้ำเลย ไซ้! เอ็งพูดนะน้อยไป มันต้องมากกว่านั้นอีก เห็นไหม มิตรเทียม

นี่เอาศีลเอาธรรมของเราเข้ามาพิสูจน์ ให้เป็นความจริงของเรานะ ดีไหม ความ
เมตตาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า วางธรรมและวินัยไว้ ปู้ ย่า ตา ยาย ของเรา
ยังเคารพบูชา เพราะปู้ ย่า ตา ยาย ของเราก้ยังไม่สามารถเอาตัวเองเอาไว้ในอำนาจของเรา

กิเลสของคนมันมี โทสะ โมหะ มันมีกรรมตา มันแสดงออกบ้างเป็นครั้งเป็น
คราว เพราะท่านก็มีของท่าน แต่ท่านก็เมตตาเรา ท่านก็รักเรา เราต้องคิดอย่างนั้นเห็น
ไหม กตัญญูกตเวทิตี เป็นเครื่องหมายของคนดี เราเกิดมาใครมีคุณกับเรา เราต้องมีกตัญญู
กตเวทิตี ต้องระลึกถึงคุณของท่าน นี่พ่อแม่ของเรา เราต้องนึกถึงคุณของพ่อแม่ เอวัง